

Hoşgeldin Yeni Yıl!

Yeni bir yıl daha geliyor. Birçok insan için yeni bir yıl yeni düşler, yeni umutlar, yeni beklentiler anlamına gelir. Kimbilir, belki gelecek yıl dileklerimizin daha fazlasını gerçekleştirebileceğizdir. Gelecek yıl belki bu yıldan daha mutlu bir yıl olacaktır. Bu yıl

yaşayacağımız yılbaşı
geçmiş yıllara göre
daha özel olacak.
31 Aralık
gecesinden
sonra 2000

yılına gireceğiz. Bir düşünsenize, yeni bir yıl, yeni bir yüzyıl, yeni bir binyıl başlıyor... 2000'li yıllar siz çocukların olacak. Yarınların nasıl olacağına sizler karar vereceksiniz. Yeni yılınız, yüzyılınız, binyılınız kutlu olsun...

Zaman akıp gidiyor. Kimi zaman günlerin, ayların ne kadar da çabuk geçtiğine bakıp hayrete düşüyor insan. Zaman bir çırpıda geçiyor ve bir de bakmışız ki yeni bir yıl gelmiş bile. Ünlü Fransız yazarı ve düşünürü Voltaire, Zadig adlı kitabında bir bilmeceyle çok iyi anlatmış zamanın bu özelliğini. Bilmece şu: "Dünyadaki şeyler içinde hem en uzun, hem en kısa olan, hem en çabuk, hem en yavaş geçen, hem en küçülebilir, hem en geniş olan, hem en önemsenmeyen hem de ardından çok aranan, onsuz hiçbir şey yapılamaz olan, bütün küçük şeyleri yutup yok eden ve bütün büyük şeyleri canlandıran nedir?"

Elbette ki zamandır bu bilmecenin yanıtı. Şöyle der Zadig bu soruyu yanıtlarken: "Ondan daha uzun olan yoktur, çünkü sonsuzluk onunla ölçülür; ondan kısa olan yoktur çünkü ne yapmaya kalkışsak zamansızlıktan yakınız. Bekleyen için

ondan daha yavaş bir şey olamaz, zevk içinde olanaysa ondan daha çabuk şey yoktur. Büyüklükte sonsuzluğa dek uzanır. Ama sonsuz derecede küçük parçaya da bölünür. Hiç kimse onu önemsemez ama herkes ardından kaybedilişine acır. Onsuz hiçbir şey yapılmaz, gelecek kuşaklara aktarılmaya layık olmayan her şeyi unutturur, büyük şeyleri ölümsüzleştirir."

Zamanın önemini anlatıyor bu soru; kimi zaman nasıl geçip gittiğini anlamadığımız, hatta önemsemediğimiz zamana dikkatimizi çekiyor. Bir yılın sonuna geldiğimiz şu günlerde biz de düşünebiliriz, zaman nasıl geçip gitti bu yıl diye.

Zaman geçip giderken insan zamanı ölçme gereksinimi duydu; zamanla ilgili ölçü birimleri yarattı. Bu ölçü birimlerinden biri de yıldır kuşkusuz. Zamanı ölçmek için yüzyıllardır yılları kullanıyor insanlar. Yılları aylara, ayları haftalara ve günlere bölüyor. Bu amaçla bir takvim kullanıyor. Zamanın akışını belirlemenin ve izlemenin en iyi yoludur bu, çünkü bir takvim hazırlamak, gelecek yıllarınızı, aylarınızı, kısaca zamanınızı programlamak demektir. İyisiyle kötüsüyle

geçen bir yılın ardından da gelen yeni yıl hep kutlanır. Çeşitli toplumlarda, çeşitli zamanlarda şekli ve zamanı farklı da olsa yeni bir yıl hep kutlanagelmiştir.

Gerçekte yeni yıl yeni bir başlangıç sayılır, yeniden doğuş, arınma gibi simgesel anlamlar da taşır içinde. Eğer eski ve yeni yılı birer insana benzetirsek eski yıl görmüş

geçirmiş, deneyimli yaşlı bir adam; yeni yılsa önünde yaşayacak çok şeyi olan bir bebektir. Yeni bir bebeğin doğuşu nasıl bir mutluluk verirse yeni yılın gelişi de mutluluk verir insanlara. İnsanlar da duydukları mutluluğu yeni yılı kutlayarak dile getirirler.

Bilinen ilk yılbaşı kutlamaları Babil'de bahar ılımlı denen zamanda yapıldı ki bu da mart ayının ortalarıydı. İnsanlar yeni açan çiçekleri toplar, hep birlikte dans ederek yeni gelen yılı coşkuyla kutlardı. MÖ 2000 civarında Asurlular yeni yıl kutlamalarını sonbaharda yaparlardı ve eylül ayının ortalarında yılbaşı şenlikleri düzenlerlerdi. Görkemli şenlik ateşleri yakılır, bu ateşlerin çevresinde toplanan insanlar hep birlikte yeni yıldan bereket ve mutluluk getirmesini dilerlerdi. Kuşkusuz bu onların kullandığı takvimle ilgiliydi. Geçmişten günümüze değin yapılan ve kullanılan birçok

takvimde yeni yılın başlangıcı bugün bizim kabul ettiğimiz gibi Ocak ayı değildi. Sümerler, Asurlular gibi bazı uygarlıklar yeni bir yılın başlangıcını doğanın uyandığı, kırlarda çiçeklerin açmaya başlayıp kışın sona erdiği bahar aylarında kutlardı. Mısırlılar, Fenikeliler ve Perslerse eski yılı hasat mevsimi bittikten sonra bitirirlerdi. Böylece onların yeni yılı sonbaharda başlardı. Bir başka eski uygarlık olan Yunanlılarsa kış gün dönümü olan 21 Aralık'ta yeni yıla merhaba derdi. Bu tarihten başlayarak yaşadıkları dünya üzerindeki karanlık azalmaya başlayacak ve aydınlık günler yeniden dünyaya dönecekti. Gündönümüne böyle bir simgesel anlam vererek yeni yılın başlangıcı saymıştı Yunanlılar.

Günümüzde batı ülkelerinde yılbaşı kutlamaları genellikle ülkeden ülkeye değişir; ancak hepsinde en belirgin kutlama türü, aile bireyleri, akrabalar ve dostlarla birlikte yenen yılbaşı yemeğidir. Böylece bir araya gelen aile üyeleri yeni yılda bolluk, bereket dolu günler yaşamayı diler. Noel Baba'nın o yıl uslu duran çocuklara istedikleri hediyeleri getireceğine inanılır. Noel Baba'nın ne zamandan beri yeni yıl kutlamalarının içinde olduğu tam olarak bilinmiyor. Kırmızı elbisesi, geyiklerin çektiği kızıağı ve dağıttığı hediyeleriyle yeni yıl kutlamalarını çocukların bayramına dönüştüren Noel Baba, sevimli bir figürdür.

Noel Baba'nın aslında Anadolu'da yaşamış olan Aziz Nikola olduğu söylenir. Herkese iyilik yapmaktan hoşlanan, hastaları iyileştiren, derlere derman olan biri olduğu anlatılır. Aziz Nikola söylencesi zamanla batıda, kutuplarda yaşayan ve yeni yılın başlangıcında hediyeler dağıtan biri şekline dönüşmüşse de artık bugün tüm dünyaya mal olmuştur. Öyle ki 31 Aralık tarihi

Dünya'nın güney yarımküresinde yaz aylarına denk geldiği için buradaki ülkelerde kuzey yarımkürenin aksine Noel Baba ve kar birbirini çağırıştırmaz.

Yeni yıl kutlamaları ülkeden ülkeye değişiklikler gösterir; ancak temelde aynı geleneğe dayanır: Birlikte olma ve yeni yılı sevdiklerimizle kutlamadır bu. Şarkılar söylenir, oyunlar oynanır. Bazı ülkelerde sırf yeni yıl için yazılmış şarkılar vardır. Ülkemizde aile içinde yapılan yeni yıl kutlamalarında tombala oyunu oynamak sanki gelenekselleşmiş gibidir. Yaşlılarla gençlerin birarada oynadığı oyunda torbadan numaraları çeken kişi çektiği her numara için kafiyeli bir söz söyler ve oyuncuları eğlendirir.

Bugün bizler yeni yılı 1 Ocak'ta kutluyoruz. Bunun nedeni de

kullandığımız takvimle ilgilidir. Bir Güneş takvimi olan miladi takvimin başlangıcı 1 Ocak olarak belirlenmiştir. Dünya üzerinde kullanılan farklı takvimler de vardır. Bu takvimlerde yeni yılın başlangıcı farklı bir zamana denk gelir.

Kullanılan başka bazı takvimler farklı yılları da gösterir. Bunun nedeni ölçmede kullanılan değerlerin farklı olması gibi, kültürel yargıların da toplumdan topluma değişebilir olmasıdır. Biz kullandığımız miladi takvime göre 2000 yılına hazırlanmaktayız. Birçoğunuz gazetelerden, televizyon ya da radyolardan "millenium"

sözcüğünü sık sık duymuşsunuzdur bu günlerde. Bin yıllık süreç anlamına gelen bir sözcüktür millenium. Önümüzdeki millenium ise üçüncü millenium olacak. Ne var ki 2000 yılı ile ilgili bir tartışma da sürdürülüyor bu günlerde. Kimileri 21. yüzyılı ve üçüncü binyılı 1 Ocak 2000 tarihinden itibaren başlatıyorlar. Buna karşı çıkan bir görüş de var. Bu görüşe göre de 21. yüzyıl 1 Ocak 2001 tarihinde başlayacak. Bu görüşü savunanlar şunu söylüyorlar bizlere: Miladi takvimin başlangıç yılı 0 değil 1'di. 1. yüzyılın ilk günü 1 Ocak 0001'di. Öyleyse $0001+2000=2001$, 21. yüzyılın başlangıcı başlangıcı olacaktır.

Önümüzde, başlayan yeni bir yüzyıl hatta binyıl var. Bunun nasıl olabileceğini gözlerinizin önüne getirebilirsiniz. Geleceğin neler getireceğini 21. yüzyılın nasıl olacağını siz çocuklar yaşayarak göreceksiniz. Bu geleceği hazırlamak biraz da sizin elinizde olacak.

Geleceği düşünürken, yeni binyılı hayal ederken yeni yeni buluşlar düşünebilirsiniz. Geleceğin dünyasının robotları, uzay gemileri girebilir düşlerinizden içeri. Bunun yanında geleceğe yönelik gerçekçi tahminler de yapabilirsiniz, ya da tümüyle düşsel de olsa geleceği kafanızda tasarlayabilirsiniz. Sözelimi kendinize sorun: 2010 yılında nerede olacağım? 2020 yılındaki evim neye benzeyecek? Tatillerde nereye gideceğim; Dünya'da mı

kalacağım, Mars'a mı gideceğim? Yolculuk yapmak için hangi aracı kullanacağım? En sevdiğim televizyon programı nasıl olacak? Televizyon diye bir şey kalmış olacak mı? Bu soruları dilediğiniz yönde çoğaltıp, çeşitlendirebilirsiniz. Asıl çılgınca olansa bunların yanıtları olabilir.

Şöyle bir düşünün: Geçtiğimiz binyılda ne kadar çok şey değişti. Birakın bin yılı yalnızca son yüzyılda bile çok büyük gelişmeler yaşandı. Eğer geçtiğimiz binyıla girmekte olan bir çocuk olsaydınız seyahat ederken atları ya da at arabalarını kullanmanız gerekecekti. Uzaklarda olan bir dostunuza telefonla ulaşmak yerine bir mektup gönderecektiniz. Posta sistemi olmadığından bir haberci bu mesajı sizin için götürecekti ve bu da haftalar, aylar sürerkti. Kimbilir, mektubunuzun yanıtı geldiğinde siz ne yazmış olduğunuzu bile unutacaktınız. En

sevdiğiniz kitap hangisi diye sorulduğunda "En sevdiğim ne?" diye yanıt verebilirdiniz o zamanlar. Çünkü kitaplar az bulunan şeylerdi. Bir tane bulsanız bile onu satın almaya paranız yetmeyebilirdi. Günümüzün çok da büyük olmayan kütüphaneleri o dönemde kralların servetleri kadar pahalı olabilirdi. Yine o yıllarda çiçek, sıtma, veba gibi birçok hastalık

kentlerde salgın olarak yayılıyor, çaresi olmadığı için de binlerce insanın ölümüne neden oluyordu. Elbette ki temizlik ve sağlık kurallarına iyi uyulmamasından kaynaklanıyordu bu hastalıklar. Ama nasıl uyulsundu ki bu kurallara; evlerde tuvalet bile yoktu.

Birçok hastalığın tedavisi, birçok bilimsel gelişme ve teknolojik yenilik aslında son iki yüzyıl içinde ortaya çıkmıştır. Özellikle sonuna geldiğimiz 20. yüzyıl insanlığın gelişimi açısından bir altın çağ olmuştur neredeyse. Bütün bu tarihsel gelişmeleri de aklınıza getirerek yeniden düşünün gelecek binyılı. Gelecek binyıla doğru giden bir zaman makineniz olsaydı bugünkünden çok daha farklı bir dünyayla karşılaşacaktınız. Geçmişten bugüne dek yaşadığımız yılları gözünüzün önüne getirerek geleceğimize yeni bir gözle bakmak nasıl bir fikir?

Bunların hepsi bir yana bu yıl yaşayacağımız yılbaşı gerçekten özel bir yılbaşı olacak. Tarihte çok az insanın

erişebileceği bir deneyime sahip olacağız. Her ne kadar takvimlerin tarihine ve nasıl yapıldıklarına baktığımızda onların zamanı yapay olarak böldüklerini, yılların ve yüzyılların aslında göreceli kavramlar olduğunu bilsek de heyecanlanmaktan kendimizi alamıyoruz. 21. yüzyılın başının 1 Ocak 2000 değil de 1 Ocak 2001 olması önemli değil. Önemli olan önümüzde yeni bir çağın açılmakta olduğunu görmemiz. Birçok insan için bu yılbaşı bu yüzden önemli bir yılbaşı olacak.

Yeni yılınız, yeni yüzyılınız, yeni binyılınız kutlu olsun. 31 Aralık gecesinin de özel bir gece olacağını unutmayın. Oldukça uzun bir gece olacak bu. Nasıl olmasın ki; gece uyuyacaksınız ve sabah kalktığınızda yeni bir çağ başlamış olacak. Tıpkı bilmedeki gibi zaman, o gece hem en küçük hem de en büyük olacak. Ne diyelim, iyisiyle kötüsüyle bir yıl daha geride kaldı; hoşgeldin yeni yıl...

